Skolinspektionen

Beslut

Datum 2026-10-28
Dnr SI 2026:6767

Huvudman

Uddevalla kommun
kommunen@uddevalla.se

Ärendet

Tillsyn av gymnasieskolan Uddevalla gymnasieskola, Östrabo Y HV i Uddevalla kommun.

Beslut

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Uddevalla kommun en anmärkning avseende brister rörande rektorns beslut om arbetsplatsförlagt lärande (APL). Uddevalla kommun ska senast den **28 januari 2027** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser omfattning av arbetsplatsförlagt lärande eleverna har rätt till, arbetsplatsförlagt lärande under ledning av handledare samt att lärare vid betygsättningen särskilt ska beakta elevens resultat på de nationella proven.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2026:6767) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys hösten 2026 inlett en tillsyn av Uddevalla gymnasieskola, Östrabo Y HV i Uddevalla kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Uddevalla gymnasieskola, Östrabo Y HV följer gällande bestämmelser om arbetsplatsförlagt lärande samt att lärare vid betygsättningen särskilt beaktar elevernas resultat på de nationella proven.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, APL-samordnare och rektorn mellan den 15 och 16 september 2026.

Telefonintervjuer har även genomförts med APL-handledare den 9 och 11 september 2026. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Anmärkning

Arbetsplatsförlagt lärande

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Omfattning av arbetsplatsförlagt lärande (APL)

Av intervjuer med elever, yrkeslärare, APL-samordnare och rektor framgår att eleverna i första hand ordnar sina APL-platser. Lärare i yrkesämnen hjälper dock de elever som inte lyckas hitta en APL-plats eftersom lärarna har etablerade kontakter med olika företag som skolan samarbetar med. Yrkeslärarna arbetar aktivt för att samtliga elever ska ha en APL-plats och matchar elever med rätt arbetsplats.

Det framgår vidare av intervjuerna att eleverna genomför minst 15 veckors APL under sina tre år och att elevernas APL är fördelad på olika perioder under år 2 och 3. Omfattningen av APL-perioden då eleverna är på arbetsplatsen motsvarar sammanlagt minst 15 veckor med fem arbetsdagar i veckan. Under vissa omständigheter, exempelvis vid läsdagar, längre frånvaro eller ledighet kan eleverna få extra APL-dagar för missad APL-tid. Arbetstiderna för eleverna kan variera under APL-perioden och ligger mellan sex och åtta timmar per dag. För elever som har lång resväg till APL-platsen kan arbetstiden justeras, men eleven ska inte ha mindre än fem timmars APL per dag.

Handledare på APL-platser

Vid intervju med elever uppger eleverna att de har utsedda handledare på arbetsplatsen och att samarbete mellan elever, yrkeslärare och handledare fungerar bra. Enligt eleverna har handledarna bra kännedom om sina yrken och handledarna vet också vad eleverna behöver utföra under sin APL.

Yrkeslärarna, APL-samordnarna och rektor uppger att inför APL-perioden ges handledarna skriftlig information om utbildningen, schema, kontrakt om APL samt om arbetstider och ledigheter. I den skriftliga informationen finns även en checklista på olika arbetsmoment som eleverna behöver genomföra under APL-perioden. Eleverna har en loggbok där de antecknar vilka uppgifter som de har genomfört på arbetsplatsen.

APL-samordnarna uppger att de bland annat ansvarar för genomförande av första besöken. Vid dessa besök går de tillsammans med elever och handledare igenom information om arbetsmiljö, vilka delar av kurser eller av ämnen det handlar om samt de praktiska prov som kommer att genomföras.

Avseende handledarnas lämplighet uppger yrkeslärarna att skolan samarbetar med lämpliga handledare för uppdraget. Om en handledare bedöms som olämplig avbryts samarbete med handledare.

Skolinspektionens utredare har genomfört telefonintervjuer med handledare på fyra olika företag som tar emot elever för APL. Handledarna berättar att de brukar få skriftlig information inför att en elev börjar APL. Informationen handlar bland annat om vilka tider, dagar samt antal veckor eleven kommer vara på APL-platsen. Handledarna får även skriftlig information om tider för lunch och raster, rutiner vid sjukfrånvaro samt kontaktuppgifter till APL- samordnaren. Skolan har även skapat en digital funktion för information till handledarna.

Beslut om arbetsplatsförlagt lärande

Av inlämnad dokumentation framgår att yrkeslärarna går igenom aktuella kurser och identifierar vilka moment som kan genomföras på arbetsplatsen inom ramen för APL. Bedömningen görs utifrån kursens mål, arbetsplatsens förutsättningar och de säkerhetskrav som gäller för respektive yrkesområde.

Av intervjuerna med yrkeslärarna, APL-samordnarna samt med rektorn framkommer samstämmiga uppgifter om att rektorn enbart beslutar om omfattningen av APL, vilket innebär antal timmar per kurs som ska förläggas till arbetsplats samt antal timmar som ska vara skolförlagda.

Av intervjuerna framgår vidare att yrkeslärarna beslutar om vilket centralt innehåll och vilka delar av kurser/delar av nivåer i ämnen som ska förläggas till en arbetsplats. Yrkeslärarna, APL-samordnarna och rektor beskriver att det är lärarna som fattar dessa beslut utifrån kursens innehåll och arbetsplatsens förutsättningar. Det uppges samtidigt att rektorn inte delegerat arbetsuppgiften om att fatta dessa beslut till yrkeslärarna.

I samband med yttrande över Skolinspektionens tjänsteanteckning i ärendet har huvudmannen bifogat en uträkning av lärarnas tjänstefördelning. Av kommentarer som rektorn lämnat, genom

huvudmannen, avseende tjänstefördelningen framgår att rektorn anser detta vara en delegation till lärarna avseende vad APL ska innehålla.

Rättslig reglering

Ett yrkesprogram ska innehålla arbetsplatsförlagt lärande. (16 kap. 16 § skollagen)

Arbetsplatsförlagt lärande ska förekomma på alla yrkesprogram i gymnasieskolan i minst 15 veckor. Varje vecka som genomförs på en arbetsplats ska för en elev i gymnasieskolan anses motsvara 23 timmars garanterad undervisningstid. Huvudmannen ansvarar för att skaffa platser för det arbetsplatsförlagda lärandet och att detta uppfyller de krav som finns för utbildningen. Rektorn beslutar om att hela eller delar av kurser/nivåer i ämnen ska förläggas till arbetsplatser och om hur fördelningen över läsåren ska göras. (4 kap. 12 § gymnasieförordningen)

För en elev som deltar i arbetsplatsförlagt lärande ska det utses en handledare på arbetsplatsen. Som handledare får bara den anlitas som har nödvändiga kunskaper och erfarenheter för uppdraget och som även i övrigt bedöms vara lämplig. (4 kap. 14 § gymnasieförordningen)

I samband med införandet av bestämmelse om utbildningskontrakt i skollagen gjorde regeringen vissa uttalanden kring handledarens kompetens vad gäller lärlingsutbildning: ”Kompetens handlar dels om djup och bredd i yrkeskunskaperna, dels om kunskap om lärlingsutbildningens förutsättningar, t.ex. de mål och betygskriterier som finns för den gymnasiala lärlingsutbildningen.” Eftersom kraven på handledare är gemensamt reglerad för samtliga yrkesprogram är uttalandet relevant för samtliga yrkesprogram. Av förarbetsuttalandet framgår inte med någon precision vilka faktiska krav som kan ställas på handledarens yrkeskunskaper. Däremot innebär hänvisningen till målen och betygskriterierna för utbildningen att det av författningar följer ett preciserat krav; handledaren ska ha kunskaper om målen och betygskriterierna för utbildningen. (Prop. 2010/11:104 s, 21)

Skolinspektionens bedömning

Omfattning av arbetsplatsförlagt lärande

Skolinspektionen bedömer att det inte framkommer annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav vad gäller omfattning av arbetsplatsförlagt lärande. Utredningen i ärendet visar att APL anordnas under minst 15 veckor och att skolan ansvarar för att anordna APL-platser till eleverna. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Handledare på APL-platser

Skolinspektionen bedömer att det inte framkommer annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav vad gäller att eleverna ges APL under ledning av handledare. Av utredningen framkommer att eleverna har utsedda handledare som uppfyller kraven på lämplighet för uppdraget. Flera handledare har exempelvis genomgått handledarutbildning och det har inte framkommit något som indikerar att handledarna inte är lämpliga för uppdraget. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslut om arbetsplatsförlagt lärande

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i verksamhetens arbete med beslut om arbetsförlagt lärande då rektor inte fattar beslut om innehållet i elevernas APL.

Utredningen visar att beslut om APL på skolenheten är ett gemensamt arbete där rektorns beslut är begränsade till hur många timmar per kurs som ska avse APL samt hur mycket som ska vara skolförlagt. Av utredningen framgår att det är yrkeslärarna som beslutar vilket centralt innehåll och vilka moment som eleverna ska göra på skolan respektive på APL-platsen. Det framgår inte av omständigheterna i ärendet att rektorn skulle ha delegerat uppgiften om att fatta beslut om vilka hela eller delar av kurser/nivåer i ämnen som ska förläggas till arbetsplatsen till yrkeslärarna.

Skolinspektionen bedömer att det är rektorn som ska fatta beslut om vilka hela eller delar av kurser/nivåer i ämnen som ska förläggas till en arbetsplats samt hur fördelningen över läsåret ska göras. Rektorns beslut är ett viktigt led i att kvalitetssäkra det arbetsplatsförlagda lärandet och ska vara tydligt kopplat till innehållet i ämnesplanerna. Skolinspektionen anser vidare att inlämnade uppgifterom lärarnas tjänstefördelning inte innehåller några tydliga uppgifter om att det rör sig om ett beslut om delegering utan snarare innehåller uppgifter om planering och genomförande av APL.

Skolinspektionen bedömer att skolans arbete med beslut gällande APL brister i denna del.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Uddevalla kommuns verksamhet vid Uddevalla gymnasieskola, Östrabo Y HV uppfyller inte författningarnas krav vad gäller beslut om arbetsplatsförlagt lärande. Utredningen visar att det arbetsplatsförlagda lärandet i flera delar uppfyller författningarnas krav. Dock visar utredningen att yrkeslärarna fattar beslut om vilket centralt

innehåll och vilka moment som eleverna ska göra på skolan respektive på APL-platsen trots att rektorn ej delegerat till dem att fatta sådana beslut. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela Uddevalla kommun en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Särskilt beaktande av resultat på nationella prov vid betygsättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjun med lärarna framkommer att elevernas slutbetyg grundas på elevens resultat på nationella prov och vad eleven visat för kunskaper under hela kursen och därför kan en elev få ett lägre, lika eller högre slutbetyg än resultatet på nationella prov.

Lärarna berättar att resultat på nationella prov i matematik och engelska testar elevernas kunskaper inom olika områden. En elev som exempelvis får F i slutbetyg i matematik, får gå om hela kursen eller välja att göra prövning på hela kursen. Nationella provet i svenska omfattar däremot inte hela kursen. Om en elev inte klarar ett provmoment under läsåret och momentet inte täcks av nationella provet kan eleven få F i slutbetyg även om eleven får E på nationella provet. Det samma gäller även elever som läser svenska som andra språk.

Lärarna uppger att sambedömning görs i matematik. Lärarna rättar proven tillsammans och deras bedömningar brukar vara enhetliga. I svenska och engelska sker sambedömning mer sällan. Lärare diskuterar ibland bedömningar inom ämneslagen, men den undervisande läraren gör den slutliga bedömningen.

I samband med intervjuer med lärarna och rektorn hänvisade Skolinspektionens utredare till statistik från Skolverket om nationella prov som genomfördes vårterminen 2023, 2024 och 2025. Statistiken visar andelen elever inom skolenheten som fått lägre, lika eller högre slutbetyg jämfört med resultaten på nationella provet i svenska 1, engelska 5 och matematik 1a. En hög andel elever på skolenheten under dessa år har fått ett högre slutbetyg än resultatet på nationella prov i nämnda ämnen.

Lärarna beskriver att många elever har hög frånvaro, missar delar av undervisningen eller har provångest och därmed kan få F på det nationella provet. Om dessa elever under läsåret och vid andra provsituationer har visat tillräckliga kunskaper kan slutbetyget bli E. Enligt lärarna kan detta vara en förklaring till att en hög andel elever tidigare år har fått ett högre slutbetyg än resultatet på nationella prov i nämnda ämnen.

Rektorn uppger att resultaten på nationella prov ska vara vägledande vid betygssättning och att skillnaden mellan provresultat och slutbetyg inte bör vara stor. Enligt rektorn visar skolans preliminära statistik för våren 2026 att cirka 5 till 10 procent av eleverna har fått högre slutbetyg än resultatet på nationella prov och ungefär lika många fått lägre slutbetyg.

Rektorn säger att om en elev presterar sämre på det nationella provet på grund av stress eller sjukdom och att lärarna bedömer att eleven under året har visat tillräckliga kunskaper, kan slutbetyget sättas högre än resultatet på nationella prov.

Rättslig reglering

Vid betygssättning i ett ämne på en nivå som det ges ett nationellt prov i ska elevens resultat på det provet särskilt beaktas. Provresultatet eller resultat på delprov ska dock inte särskilt beaktas om det finns särskilda skäl. (15 kap. 25 a § skollagen)

Syftet med nationella prov är att stödja betygssättningen. (8 kap. 3 § gymnasieförordningen)

Av förarbetena till skollagen framgår att en lärare inte kan bortse från resultatet på ett nationellt prov, som är välkonstruerat och noga utprövat och som utvecklats just för att vara ett stöd vid betygssättningen. Att provet särskilt ska beaktas vid betygssättningen understryker att resultatet på ett nationellt prov normalt sett har en större betydelse än vilket annat enskilt prov eller bedömningsunderlag som helst. Med ”särskilda skäl” avses sådana situationer där det finns ovanliga och särskilt beaktansvärda omständigheter som gör att den betygssättande läraren ska kunna göra ett avsteg från bestämmelsens huvudregel. Typiskt sett bör det vara fråga om situationer där provresultatet eller resultat på delprov inte ger en rättvisande bild av vad som är tidigare känt om elevens kunskaper och detta beror på omständigheter som eleven inte själv råder över. Det kan exempelvis vara fråga om felande teknik och hjälpmedel som inte fungerat vid ett delprov. Det kan också vara fråga om personliga förhållanden, till exempel dödsfall i familjen eller vänkretsen eller andra omvälvande händelser. Det kan dock även vara fråga om omständigheter som eleven själv förfogar över, såsom att det har konstaterats att eleven har fuskat vid provet. (prop. 2017/18:14 s.39f)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Uddevalla kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller att lärare vid betygsättningen särskilt beaktar elevernas resultat på de nationella proven. Ärendet ska därför avslutas i denna del. Skolinspektionen konstaterar dock att avvikelserna mellan resultat på nationella prov och betyg i vissa ämnen

är stora, vilket kan indikera att en lärare ställer krav för olika betyg som är högre eller lägre än de nationella provens kravnivå. Skolinspektionen vill därför påtala vikten av att de nationella proven används enligt syftet med dessa, att stödja en likvärdig och rättvis betygssättning.

X Matilda Hazard

Beslutsfattare
Signerat av: Matilda Hazard

X Ahmed Tahiri

Föredragande
Signerat av: Ahmed Tahiri

I ärendets slutliga handläggning har även utredarna Mikaeil Yousefi och Linda Olsson medverkat.